

  <p>UNIVERSITAT DE BARCELONA</p>	<p>Pla docent de l'assignatura <i>Pendent de revisió lingüística</i></p>
---	--

Dades generals de l'assignatura

Nom de l'assignatura: El pensament, la imatge i els valors

Codi de l'assignatura: 562984

Curs acadèmic: 2009-2010

Coordinació: JOSE CASALS NAVAS

Departament: Dept. Història de l'Art

Departament: Facultat de Geografia i Història

Crèdits: 5

Hores estimades de dedicació a l'assignatura	Hores totals 125
---	-------------------------

Activitats presencials	125
- Teorico-pràctica	125

Recomanacions

Interès i coneixements d'Estètica i d'Història de l'art.

Altres recomanacions

Disposició per assistir a classe amb la continuïtat requerida.

Haver cursat assignatures de l'àmbit d'Estètica i Teoria de les arts.

Competències que es desenvolupen en l'assignatura

Competències específiques:

- Hermenèutica i lectura d'imatges.
- Capacitat per comentar textos i debatre idees.

Competències transversals:

- Rigor en el pensament i l'expressió. Capacitat d'avaluar i de discriminar valors.
- Confrontació crítica a la iconosfera present des de visions i disciplines diverses.

Objectius d'aprenentatge de l'assignatura

Referits a coneixements

Familiaritzar amb un mode de pensament complex que s'inscriu en un paradigma on prenen centralitat l'estètica i les activitats o "facultats" (memòria, imaginació...) referides als comportaments representacionals, motiu pel qual l'art n'és una expressió privilegiada. Després de la condemna que ha pesat sobre les virtualitats cognitives de la imatge, un tret de la consciència contemporània és la pregnància de la imatge en relació amb els valors i les idees; es tracta, doncs, d'aprofundir en el pensament en imatges, però també de pensar la imatge; és a dir, reflexionar sobre els límits dels llenguatges i formes representacionals, sobre la temporalitat de les produccions simbòliques i les seves condicions de transmissió, i sobre els avatars que incideixen en el valor epistèmic, simbòlic o simptomàtic de les imatges, per exemple en els moments en què aquestes s'han revaluat o s'han vist sota sospita. Això comporta examinar els autors més rellevants en els moments significats i cicles tendencials fins arribar a l'actual estetització difusa i de proliferació d'imatges i pantalles.

Referits a habilitats, destreses

Desenvolupar la disposició a un pensament plurívoc i interactiu, atent als detalls i a les construccions imbricades en un marc heterogeni i discontinu (un espai-temps estratificat amb falles), enfront dels mites de la transparència, la unitat essencial i la simplicitat lineal.

Referits a actituds, valors i normes

Desenvolupar la capacitat relacional i analítica. Afavorir una mirada crítica capaç d'examinar i diferenciar els nivells de sentit sense confondre'ls i avaluant els productes simbòlics que hi apareixen.

Blocs temàtics de l'assignatura

El pensament, la imatge i els valors

1 Imatge, consciència, inconscient. Llenguatge, ornament, identitat. De la força (orientada en sentit pràctic) a la imaginació i la memòria simbòlica. L'art de l'origen i l'origen de l'art. Obertura i realitat alternativa. Aparició i esdevenir. Empremta i al·lucinació. La gruta i el cinema. El somni i el sentit. Formes i processos de simbolització. Mimesi, poiesi, tejné. Vorstellung i Darstellung. Eidolon, imago, vestigium, ombra, efigie, Gleiche, plâtre... Paradoxes de la ressemblança i la dissemblança

2 Avatars de les "facultats" i les operacions representacionals. Condemna i revaluació de la imatge. Les ambivalències de Plató i Aristòtil; iconoclàsties, teologia negativa i mística jueva; del neoplatonisme i la tradició hermètica al romanticisme; de Baudelaire al surrealisme; de Nietzsche i Freud a W. Benjamin i Adorno; de Heidegger, Sartre i Levinas a Bataille, Blanchot i Foucault; de Proust, Kafka, Musil, Valéry i Wittgenstein al cinema, la cibernètica, el constructivisme i el pensament sistèmic. Un punt de fractura i de "complicatio", un espai de ressonàncies

3 Imatge i temps. Heterogeneïtat i discontinuïtat en l'experiència humana del temps (S. Kracauer). La heterocronia de l'art (Didi Huberman); un tall vertical (I. Bachmann), una temporalitat retrospectiva i prospectiva, una dinàmica de forces en tensió. Crisi de l'ordre de la naturalesa. Crisi de la història com a decurs linial amb periodificacions homogeneitzadores. Crisi dels models clàssics de percepció i transmissió. Metamorfosi i figura, imatge-temps i imatge moviment (Deleuze). L'antropologia visual de Warburg, una disciplina sense nom (Agamben). Latències, supervivències i ressurgències. Tipificació, irrupció, muntatge. Arts plàstiques, òpera, poesia, filosofia, cinema. Visconti, Sybeberg, Godard

4 Panopticon i synopticon: de Bentham i Sade a la Realpolitik i el Reality Show. Secret i testimoni; ètica i poder. Pulsió escòpica i diluvi d'imatges (Michel Deguy). Periodisme, Kitsch, moda i consum. In-diferència i present perpetu vs. valor; décadence, nazisme, postmodernisme. Lògica del simulacre, compulsió repetitiva i fetixisme de la mercaderia. Del mític a l'al·legòric i l'equivalent. De la tragèdia al Trauerspiel i el melodrama. Velles i noves formes d'autoreconeixement d'una societat i un home virtuals. El nom i l'innombrable. L'alteritat, l'amor i la mort. Jean Renoir, Buñuel, Dreyer, Sternberg, Max Ophuls. De Marcel Ophuls i A. Resnais a C. Lanzmann

5 Pensament complex i pensament en imatges: l'art com a model. El rostre i el gest; mirada vs. possessió; distància i reciprocitat. Retrat i reconeixement. Plus de

presència i manca d'ésser. El punt cec (Von Förster), "le dehors" (Blanchot), la cesura. El doble règim de la imatge. Image/hors image (F. Neyrat). Superfície i profunditat, proximitat i llunyania. Una aparició i desaparició que deixa traces. Un acte i no pas una cosa (Sartre), una potència més que un acte (vs. el mal infinit de l'hipervisible o l'aura del mite i l'estil). Un pensament liminar, crític i relacional que acull la contradicció i que oposa una pluridimensionalitat interactuant a la continuïtat causal o patrimonial i a la remissió a un fonament o una substància

Metodologia i organització general de l'assignatura

A les classes magistrals se sumaran les projeccions comentades, el treball sobre textos i imatges concretes, i les intervencions d'artistes, escriptors i/o professors convidats. Si el nombre d'estudiants ho permet, el curs tindrà estructura de seminari.

Avaluació acreditativa dels aprenentatges de l'assignatura

- Criteris i sistemes d'avaluació, ponderació i qualificació:

El mètode de l'avaluació continuada s'exposarà en començar el curs i podrà variar en funció del nombre d'estudiants matriculats i les seves característiques. Es tindrà present l'assistència, les intervencions orals i els treballs escrits.

Fonts d'informació bàsiques de l'assignatura

Llibre

AA.DD. *Les images et l'image*. París: Éditions de la Différence, 2003.

AGAMBEN, G. *Ce qui reste d'Auschwitz. Homo sacer III*. París: Rivages, 1999.

AGAMBEN, G. *Image et mémoire. Ecrits sur l'image, la danse et le cinéma*. París: Desclée de Brouwer, 2004.

AGAMBEN, G. *El hombre sin contenido*. Àltera, 2000.

AGAMBEN, G. *L'ouvert. De l'homme et de l'animal*. París: Rivages, 2002.

BATAILLE, G. *Oeuvres Complètes, IX*. París: Gallimard, 1979.

BAUDELAIRE, C. *Ecrits sur l'art*. París: Gallimard, 1971.

BAXANDALL, M. *Ombres et lumières*. París: Gallimard, 1999.

BENJAMIN, W. *Gesammelte Schriften*. Frankfurt am Main: Suhrkamp, 1977.

BENJAMIN, W. *Das Passagen-Werk*. Frankfurt am Main: Suhrkamp, 1982.

- BLANCHOT, M. *La comunidad inconfesable*. Madrid: Arena Libros, 2002.
- BLANCHOT, M. *La risa de los dioses*. Madrid: Taurus, 1976.
- BLANCHOT, M. *L'entretien infini*. Paris: Gallimard, 1969.
- BLANCHOT, M. *Récits critiques*. Tours: Farrago i Léo Scheer, 2003.
- BOUVERESSE, J. *Essais III*. Marsella: Agone, 2003.
- BRUNO, G. *Mundo, Magia, Memoria*. Madrid: Taurus, 1973.
- CASALS, J. *Afinidades Vienesas. Sujeto, lenguaje, arte*. Barcelona: Anagrama, 2003.
- CASALS, J. *L'entusiasme i l'acció. Giordano Bruno i la crisi del Renaixement*. Barcelona: Edicions 62, 1988.
- CASALS, J. et al. *Cultura y civilización. "Wittgenstein y el arte"*. Valencia: Pre-Textos.
- CHASTEL, A. *Marsile Ficin et l'art*. Ginebra: Droz, 1975.
- CHASTEL, A. *La crise de la Renaissance*. Gènova: Skira, 1968.
- CLAIR, J. *Méduse. Contribution à une anthropologie des arts du visuel*. París: Gallimard, 1989.
- DELEUZE, G. *Francis Bacon. Lógica de la sensación*. Madrid: Arena Libros, 2005.
- DELEUZE, G. *L'image-Temps*. París: Minuit, 1985.
- DIDI-HUBERMAN, G. *L'image survivante*. París: Minuit, 2002.
- DIDI-HUBERMAN, G. *Devant l'image*. París: Minuit, 1990.
- DIDI-HUBERMAN, G. *L'empreint*. París: E. du C. G. P., 1997.
- DIDI-HUBERMAN, G. *Images malgré tout*. París: Minuit, 2003.
- DIDI-HUBERMAN, G. *Devant le temps*. París: Minuit, 2000.
- DIDI-HUBERMAN, G. *Lo que vemos, lo que nos mira*. Buenos Aires: Manantial, 1997.
- DIDI-HUBERMAN, G. *La peinture incarnée*. París: Minuit, 1985.
- DIDI-HUBERMAN, G. *La ressemblance informe, ou le gai savoir visuel selon Georges Bataille*. París: Macula, 1995.
- DIDI-HUBERMAN, G. *Ninfa moderna. Essai sur le drapé tombé*. París: Gallimard, 2002.
- ESCOBAR, R. *La libertà negli occhi*. Bolonia: il Mulino, 2006.
- FERRARIS, M. *La imaginación*. Madrid: Visor, 1999.
- FOUCAULT, M. *Las palabras y las cosas*. Madrid: Siglo XXI, 1989.
- FOUCAULT, M. *Esto no es una pipa*. Barcelona: Anagrama, 1981.

- FOUCAULT, M. *Histoire de la folie a l'âge classique*. París: Gallimard, 1972.
- FREUD, S. *Obras completas*. Buenos Aires: Amorrortu, 1980.
- GARIN, E. *Medioevo y Renacimiento*. Madrid: Taurus, 1981.
- GOMBRICH, E.H. *Imágenes simbólicas*. Madrid: Alianza, 1983.
- GOMBRICH, E. H. *Aby Warburg*. Madrid, 1992.
- GOMBRICH, E. H. *Arte e ilusión*. Barcelona: Gustavo Gili, 1979.
- GOMBRICH, E. H., HOCHBERG, J. Y BLACK, M. *Arte, percepción y realidad*. Barcelona: Paidós, 1983.
- GÓMEZ DE LIAÑO. *El idioma de la imaginación*. Madrid: Taurus, 1982.
- KLEIN, R. *La forma y lo inteligible*. Madrid: Taurus, 1980.
- KOFMAN, S. *Nietzsche et la métaphore*. París: Galilée, 1983.
- KOFMAN, S. *L'enfance de l'art*. París: Payod, 1970.
- KRAKAUER, S. *Estética sin territorio*. Murcia: COAATRM, 2006.
- KRAKAUER, S. *L'histoire des avant-dernières choses*. Stock, 2006.
- LACOUÉ-LABARTHE, P. *L'imitation des modernes. Typographies II*. París: Galilée, 1986.
- LACOUÉ-LABARTHE, P., NANCY, J.L. *El mito nazi*. Barcelona: Anthropos, 2002.
- LACOUÉ-LABARTHE, P. *La fiction du politique*. Christian Bourgois, 1998.
- LEROI-GOURHAN, A. *Símbolos, artes y creencias de la prehistoria*. Madrid: Ismo, 1984.
- LEROI-GOURHAN, A. *Le gest et la parole*. París: A. Michel, 1965.
- LEWIS-WILLIAMS, D. *The Mind in the Cave. Consciousness and the Origins of Art*. Londres: Thames & Hudson Ltd, 2002.
- LÖWY, M. *Waler Benjamin*. Aviso de incendio. FCE, 2005.
- MARIN, L. *De la représentation*. París: Seuil-Gallimard, 1994.
- MICHAUD, P.A. *Aby Warburg et l'image en mouvement*. París: Macula, 1998.
- NEYRAT, F. *L'image hors-l'image*. Editions Léo Scheer.
- NIETZSCHE, F. *El libro del filósofo*. Madrid: Taurus, 1974.
- RANCIÈRE J. *Malaise dans l'esthétique*. París: Galilée, 2004.
- RANCIÈRE, J. *El inconsciente estético*. Buenos Aires: del Estante, 2005.
- RANCIÈRE, J. *La fable cinématographique*. París: Seuil, 2001.
- RANCIÈRE, J. *Le destin des images*. París: La Fabrique, 2003.

- RELLA, F. *Metamorfosis. Imágenes del pensamiento*. Madrid: Espasa Calpe, 1989.
- RELLA, F. *Pensare per figure. Freud, Platone, Kafka*. Bolonia: Pendragon, 1999.
- RELLA, F. *Il silenzio e le parole. Il pensiero nel tempo della crisi*. Milà: Feltrinelli, 1984.
- SALA ROSE, R. *Diccionario crítico de mitos y símbolos del nazismo*. Barcelona: Acantilado, 2003.
- SARTRE, J.P. *La imaginación*. Barcelona: Edasa, 1980.
- SARTRE, J.P. *L'Imaginaire. Psychologie phénoménologique de l'imagination*. París: Gallimard, 1940.
- VERNANT, J.P. *Mito y pensamiento en la Grecia Antigua*. Barcelona: Ariel, 1993.
- VERNANT, J. P. *La muerte en los ojos. Figuras del Otro en la antigua Grecia*. Barcelona: Gedisa, 1996.
- VERNANT, J.P. *Figures, idoles, masques*. París: Julliard, 1990.
- WEIGEL, S. *Cuerpo, imagen y espacio en Walter Benjamin*. Buenos Aires: Paidós, 1999.
- WIND, E. *Los misterios paganos del Renacimiento*. Barcelona: Barral, 1972.
- YATES, F. *L'art de la mémoire*. París: Gallimard, 1975.
- YATES, F. *Giordano Bruno y la tradición hermética*. Barcelona: Ariel, 1983.
- AA.DD. "Walter Benjamin". En: *Revue d'Esthétique*. Hors série. París : Presses universitaires de France, 1990.